УДК 663, 663.098

Планування, облік і калькулювання собівартості спирту етилового ректифікованого та біоетанолу

Кизюн Г.О., *Державна наукова установа «Український науково-дослідний інститут спирту і біотехнології продовольчих продуктів»,*
Олійник С.І., доцент кафедри біотенології продуктів бродіння та виноробства НУХТ
Національний університет харчових технологій

Анотація. Методичні рекомендації враховують положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості з додержанням усталеної методології, яка не втратила методичної цінності з урахуванням змін в бухгалтерському та податковому обліку. Встановлено єдині підходи до формування цін, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) і визначені фінансові результати з урахуванням положень (стандартів) бухгалтерського обліку, переходу до міжнародних стандартів фінансової звітності та вимог Податкового кодексу України для ДП «Укрспирт».

Ключові слова: планування, облік, калькулювання, собівартість, спирт етиловий ректифікований, біоетанол

Розроблені «Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості спирту етилового ректифікованого та біоетанолу» (Методичні рекомендації) на основі положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості згідно з

усталеною методологією з урахуванням змін в бухгалтерському та податковому обліку.

Об'єкти дослідження: спирт етиловий ректифікований, біоетанол.

Мета роботи – встановлення єдиних підходів до формування цін, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) і визначення фінансових результатів з урахуванням положень (стандартів) бухгалтерського обліку, переходу до міжнародних стандартів фінансової звітності та вимог Податкового кодексу України на Державному підприємстві спиртової та лікеро -горілчаної промисловості «Укрспирт».

Метод дослідження – аналіз, системний підхід.

Сфера застосування – спиртова галузь України.

Метою роботи був перегляд та розроблення «Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості спирту етилового ректифікованого та біоетанолу» з урахуванням чинного законодавства.

Актуальність роботи полягає у встановленні єдиних підходів до формування цін, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) і визначення фінансових результатів з урахуванням положень (стандартів) бухгалтерського обліку, переходу до міжнародних стандартів фінансової звітності та вимог Податкового кодексу України для ДП «Укрспирт».

ДП «Укрспирт» уповноважене здійснювати експорт спирту етилового, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового (код згідно з УКТЗЕД 2207 і 2208) (584а-18) та оптову торгівлю спиртом етиловим, спиртом етиловим ректифікованим виноградним, спиртом етиловим ректифікованим плодовим (код згідно з УКТЗЕД 2207 і 2208).

Методичні рекомендації за структурою змісту включають сім взаємопов'язаних розділів та додатків:

- загальні положення;
- склад та класифікація витрат;
- склад та групування витрат, які відносять до виробничої собівартості за статтями калькуляції;
- планування та облік виробничої собівартості продукції;
- планування та облік витрат, які відносяться на фінансові результати, та складання фінансового плану;
- визначення витрат на реалізацію продукції;
- формування ціни продукції;
- додатки.

Методичні рекомендацій встановлюють єдині підходи до формування цін, обліку і калькулювання собівартості продукції і визначення фінансових результатів роботи з урахуванням положень (стандартів) бухгалтерського обліку, переходу до міжнародних стандартів фінансової звітності та вимог Податкового кодексу України на підприємствах ДП «Укрспирт» та інших підприємствах, які виробляють спиртовмісну продукцію.

До особливостей розробки Методичних рекомендацій відноситься їх застосування в ДП «Укрспирт» для здійснення планування в умовах управлінського та фінансового бухгалтерського обліку, ведення бухгалтерського обліку собівартості реалізованої продукції, фінансового результату з урахуванням центрів формування доходів і витрат за видами виробництв в місцях провадження діяльності (далі – МПД). МПД (підприємства, одиниці за видами виробництва) не є відокремленими підрозділами ДП «Укрспирт» та не є платниками податків та інших обов'язкових платежів до бюджету усіх рівнів і державних фондів. Така структура ДП «Укрспирт» впливає: на здійснення внутрішньогосподарського обліку, системи збору, обробки та підготовки інформації про діяльність

підприємства; на формування фінансового обліку, як частини діяльності в межах консолідованої фінансової звітності у вигляді єдиної економічної одиниці, у межах якої формується фінансова звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності ДП «Укрспирт» з метою забезпечення єдиного підходу до формування облікової політики з урахуванням ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та особливостей техніки, технології та принципів організації спиртового виробництва.

Методичні рекомендації розроблені з врахуванням спаду спиртового виробництва з причини зміни кон'юнктури і місткості товарного ринку, що призводить до кризового стану діяльності ДП «Укрспирт», який визначається недостатністю власного ліквідного капіталу забезпечити зростаючі боргові зобов'язання, неспроможністю менеджменту вжити заходів для нейтралізації негативних явищ, елементи маркетингової політики та зміни виробничої структури спонукають до впровадження програми антикризових дій.

Під час впровадження антикризових дій при розподілі загальновиробничих витрат вираховується коефіцієнт роботи підприємства. Зазначений коефіцієнт є співвідношенням днів простою до відпрацьованих днів (днів роботи) ДП «Укрспирт» та за видами виробництва в МПД.

За вказаним співвідношенням із загальновиробничих витрат виключають витрати здійснені під час простою, які не підлягають розподілу.

Для виключення простою із загальновиробничих витрат враховується фактичний час роботи за звітний місяць ДП «Укрспирт» та витрати у зв'язку з цим, за якими вираховується коефіцієнт роботи, який застосовується для розподілу прямих нерозподілених загальнозаводських витрат.

В Методичних рекомендаціях наведено визначення цін реалізації продукції в умовах нової методології калькулювання і обліку собівартості

продукції, яке здійснюється з урахуванням своєчасного вживання заходів щодо зниження своїх індивідуальних витрат, підвищення якості продукції, зміни її асортименту тощо. ДП «Укрспирт» формує цінову політику на рівні антикризових дій з застосуванням гнучкої цінової політики залежно від об′ємів закупівлі та здійснення 100 % попередньої оплати. Як приклад таких дій, є встановлення базової ціни по конкретному виду продукції на основі використання інформації про собівартість продукції та витрати ДП «Укрспирт».

Адміністративні витрати (АВ) розподіляються по видах продукції з використанням бази розподілу виробничої собівартості або обсягу товарної продукції в діючих цінах.

Витрати на збут (ВЗ) прямо відносяться до відповідних видів продукції. У разі неможливості такого віднесення, вони можуть розподілятися між окремими видами продукції, виходячи з обсягу товарної продукції в діючих цінах або виробничої собівартості продукції.

Для визначення базового прибутку застосовується залишковий принцип, за яким покривають всі витрати та враховують коригування ДП «Укрспирт») прибутку в оптовій ціні, які склалися у попередньому періоді.

Методичні рекомендації передбачають відвантаження продукції на експорт, де основним документом є вантажна митна декларація. Митна вартість – ціна товару, що зазначена в товаро-супровідному документі (рахунку -фактурі), а також фактичні витрати, якщо їх не включено до ціни товару, і підлягає сплаті на момент перетину митного кордону. Витрати залежать від умов поставки згідно з Інкотермс.

На сьогодні єдиною умовою для одержання права на бюджетне відшкодування «експортного податку на додану вартість» є подання до ДПА копії вантажної митної декларації, яка засвідчує здійснення експортної

операції. У виробників підакцизних товарів, що їх реалізують, виникає зобов'язання щодо сплати акцизного збору, але при реалізації їх на експорт за іноземну валюту акцизний збір не стягується (ст. 229 ПКУ). Підставою для бухгалтерських записів операцій із зовнішньоекономічної діяльності по експорту є, в основному, транспортні та розрахункові первинні документи. Розрахункові документи – це рахунки-фактури, пакувальні листи. В обліку дохід визнається в сумі вартості товару в валюті, перерахованої за курсом НБУ на дату реалізації товару.